

Z poslanecké sněmovny N. S. R. Č.

Naléhavá interpelace (č. t. 4780) posl. Tesky a s. ministru sociální péče o snížení podpor nezaměstnaných.

Ministerstvo sociální péče vydalo právě výnos ze dne 28. června 1924, č. j. 21.700/III/E-1924, kterým se snižují podpory nezaměstnaných v obcích do 7000 obyvatel z dosavadních Kč 8.— na Kč 6.— a v obcích nad 7000 obyvatel z dosavadních Kč 10.— na Kč 7.50 denně. Zároveň se snižuje podpora samostatně výdělečně činných členů rodiny, jsou-li s hlavou rodiny nezaměstnaní, z dosavadních Kč 5.— na Kč 3.75 denně a celková podpora hlavy rodiny i s rodinnými příplatky z dosavadních Kč 16.— na Kč 14.— denně v obcích do 7000 obyvatel, a z dosavadních Kč 18.— na Kč 15.50 v obcích větších. Mimo to se snižuje podpora nezaměstnaným v době od počátku sedmého měsíce do konce devátého měsíce na 50% původní sazby a po uplynutí devíti měsíců se vůbec zastavuje. Tento nový nesociální čin ministerstva sociální péče znamená, že ministerstvo sociální péče se odvážilo nového velkého snížení beztak bídné životní míry nezaměstnaného dělnictva a to v době, kdy ceny životních potřeb nevykazují podstatného poklesu. Ministerstvo sociální péče postavilo se úplně tímto svým činem do služeb podnikatelů, a podlešlo neomezenému diktátu buržoasie. Snížení podpor v nezaměstnanosti je novým krokem na cestě deflační politiky, kterou má být dělnická třída uvržena do největší bídy a masy nezaměstnaného dělnictva tak vyhladověny, aby ochotně přijaly jakékoli pracovní podmínky a každé snížení mezd. Ministerstvo sociální péče úplně v intencích zaměstnavatelů dalo snížením podpor nezaměstnaných podnět k dalšímu hromadnému a násilnému stlačování mezd. Také způsob, jakým ministerstvo sociální péče snížení resp. zastavení podpor nezaměstnaných provedlo, odpovídá svou zákeřností věcnému obsahu výnosu a tendencím, které sleduje. Tento způsob je patrně již docela vžitou formou, kterou ministerstvo sociální péče své útoky na dělnickou třídu provádí. Naprosto stejný způsob vytkli jsme již na počátku tohoto roku při omezení výplaty podpor nezaměstnaných stavebnímu dělnictvu. Také tentokrát jednalo ministerstvo sociální péče proti výslovnému ustanovení § 18 zákona z 12. srpna 1921, č. 322 Sb. z. a n., o podpoře nezaměstnaných, který zmocňuje ministra sociální péče ke snížení po př. zastavení podpor nezaměstnaných po slyšení dobrého zdání zúčastněných odborových organizací. Ministerstvo sociální péče však odborových organizací vůbec nevyslechlo a docela protizákonně samovolně podpory snížilo. Při tom vyčkalo ministerstvo sociální péče — podobně, jako v případě stavebních dělníků — velmi vypočítavě, až skončí poslanecká sněmovna své práce, aby nemohlo být s poslanecké tribuny proti jeho novému nesociálnímu činu protestováno.

Tento spojený útok ministerstva sociální péče a podnikatelů na životní míru nezaměstnaného dělnictva má patrně zlomit odpor dělnické třídy proti gentskému systému, jehož účelem jest snížit životní míru dělnictva ještě více a zlomit úplně bojeschopnost odborových organizací.

Tážeme se pana ministra sociální péče, jak se mohl odvážiti v době, kdy ceny životních potřeb neklesají, a kdy lze očekávati v důsledku chystané úpravy celních tarifů další jich vzestup, snížit podpory nezaměstnaného dělnictva, a to ještě protizákonně bez slyšení odborových organizací?

Odpověď ministra sociální péče (č. t. 4844) na interpelaci poslance Tesky a soudr. o snížení podpor nezaměstnaných.

O snížení podpor v nezaměstnanosti bylo již k dotazu pana poslance Schäfera před sněmovními prázdninami v sociálně-politickém výboru poslanecké sněmovny, jakož i v plénu senátu podáno podrobné vysvětlení. Ve vládním prohlášení, předneseném ministrem sociální péče, bylo uvedeno, že vláda republiky Československé za nejúčinnější prostředek řešení otázky nezaměstnanosti považovala opatření, vedoucí k oživení podnikání výroby a tím rozmnožení pracovní příležitosti ve všech oborech práce. K dosažení tohoto cíle snížila na příklad vláda uhelnou dávku a dopravní sazby, čímž zřekla se více jak půl miliardy korun svých příjmů. Úsilovným vládním opatřením se podařilo, že stát československý bez větších otřesů přestál dobu největší krise, jež mohutnou vlnou zaplavila všechny státy evropské.

Podle úřední statistiky jest patrné, že v prosinci roku 1922 počet nezaměstnaných dosahuje počtu 437.841 osob, kterážto výše jest maximem počtu nezaměstnaných v Československu vůbec. Od března 1923 klesá počet nezaměstnaných a současně i státem podporovaných osob, takže v podzimních měsících 1923 činí počet podporovaných osob přibližně něco přes 50.000 osob, z nichž 20.000 jest podporováno přímo, 30.000 prostřednictvím podniků. Tato poklesná tendence počtu nezaměstnaných osob postupuje i průběhem roku 1924, takže na př. k 1. červenci t. r. nedosahuje celkový počet podporovaných ani 28.000 osob (1. července 1924 bylo podporováno přímo 15.308 osob, prostřednictvím podniků 12.477 osob). Uvedené číslice nasvědčují tomu, že veškerá opatření vládní, směřující k oživení podnikání a tím rozmnožení pracovní příležitosti setkala se plně s úspěchem.

V druhé řadě vláda republiky Československé snažila se řešiti otázku nezaměstnanosti zajištěním podpor ze státních prostředků. Úkolem všech zákonných opatření, v tomto oboru učiněných, bylo, přispěti osobám bez vlastní viny zbaveným možnosti výdělků v jejich tísnivé situaci. Opatření tato byla však toliko provisorní. Přejícná povaha příslušných zákonů, počínajíc zákonem ze dne 10. prosince 1918, č. 63 Sb. z. a n., a končíc zákonem ze dne 12. srpna 1921, č. 322 Sb. z. a n., byla uznána oběma sněmovnami Národního shromáždění přijetím zákona o gentském systému, jimž na místo dřívějších opatření provisorních má otázka péče o nezaměstnané býti upravena způsobem odpovídajícím celkové tendenci našeho sociálního zákonodárství.

Výše podpory v nezaměstnanosti státem poskytované měnila se vzešupně a sestupně podle hodnoty peněz, výše mzdy a cen životních potřeb. Stačí poukázati na úpravu podpory provedené zákonem ze dne 12. srpna 1921, č. 322 Sb. z. a n. — kdy totiž hodnota koruny jak doma, tak v zahraničí nejvíce poklesla (záznam koruny v Curychu v říjnu 1921 činil 5·10 šv. frs.) — jímž byla zvýšena podpora v nezaměstnanosti okrouhle o 100% proti výměře stanovené zákonem ze dne 10. prosince 1918, č. 63 Sb. z. a n. — V roce 1923, kdy, jak známo, hodnota koruny a nákupní její síla proti roku 1921 značně stoupla, byla podpora v nezaměstnanosti upravena dvakráte. Nejprve byla snížena podpora v nezaměstnanosti po uplynutí šesti měsíců doby podpůrné v jednotlivých případech na 50%. Na naléhání ministerstva sociální péče byla později v dohodě se zúčastněnými ministerstvy výše podpory v nezaměstnanosti po šesti měsících stanovena na 75% základní sazby a teprve po 9 měsících ponechána redukována sazba 50%ní.

Správa finanční poukazujíc na vydání, jež výplatou podpor v nezaměstnanosti státu vznikají, vícekrát upozorňovala na změnu poměrů, srovná-

vajíc cenovou hladinu ze září 1921, kdy vešel v platnost zákon č. 322/1921 Sb. z. a n., se stavem cen v době přítomné a vypočetla, že klesnutí cenové hladiny v indexu I. (potraviny, topivo, svítivo) činí proti listopadu a prosinci 1923 asi 30%, a u indexu II. (ostatní životní potřeby, látky, obuv) přibližně 50%. Rovněž bylo upozorňováno, že též mzdy od počátku působnosti citovaného zákona do doby přítomné značně se snížily a výpočtem na statistickém šetření založeným bylo snížení mzdového průměru vyjádřeno přibližně 25%.

Po zásadním usnesení vlády republiky Československé, aby byla provedena redukce výše podpory v nezaměstnanosti, vyčkávalo ještě ministerstvo sociální péče, doufajíc jednak v další pokles cen životních potřeb, ale hlavně očekávajíc pokles celkové nezaměstnanosti vůbec; k tomuto poklesu, jak předem bylo uvedeno, došlo pak v letních měsících t. r. Avšak i toto snížení, provedené výnosem ze dne 28. června 1924, č. 21.700/E není tak značné, že by hodnota podpory a tím i životní úroveň podporovaných osob byla podstatně zmenšena. Citovaným výnosem byla pro období prvních 6 měsíců doby podpůrné upravena výše podpory na Kč 6.— proti dřívějším Kč 8.— v obcích do 7000 obyvatelů a v obcích s větším počtem obyvatelů než 7000 na Kč 7.50 proti dřívějším Kč 10.— denně. Rodinné příplatky na ženu Kč 2.— a na každé dítě do 14 let Kč 1.— redukovány nebyly, takže celková podpora hlavy rodiny i s rodinnými příplatky může dostoupiti v obcích do 7000 obyvatelů denně Kč 14.— a u osob, bydlících v obcích, majících více jak 7000 obyvatelů, Kč 15.50 denně. Od 7 až do 9 měsíců, pokud pro jednotlivé pracovní kategorie na základě speciálního souhlasu ministerstva financí podpora výjimečně se přiznává, byla výše podpory upravena ve výši poloviční.

Z uvedeného jest patrné, že celkové snížení podpory v prvních šesti měsících obnáší přibližně 25% a porovná-li se současně snížení cen životních potřeb, nastavší za období, počínající měsícem září 1921 a končící dobou přítomnou, nemělo opatření vlády — pány interpelanty jako nesociální označované — za následek nespravedlivé snížení životní úrovně podporovaných osob.

Pokud způsobu provedení tohoto opatření se týče, nutno konstatovati, že bylo učiněno zadost ustanovení § 18 zákona, č. 322/1921 Sb. z. a n., neboť zúčastněné odborové organizace byly vyslechnuty, případně měly možnost ministerstvu sociální péče své stanovisko tlumočiti. Z výše uvedeného jest patrné, že ministerstvo sociální péče, provádějíc nařízení vlády republiky Československé, upravilo výměru podpor v nezaměstnanosti způsobem, vyhovujícím nejen předpisům zákona, nýbrž i současným poměrům hospodářským i sociálním.

Z judikatury nejv. správního soudu.

Pensijní pojištění.

Sděluje min. rada dr. Bronislav Wellek.

Nálezy nejv. správního soudu týkající se pojmu *kupeckých prací*.
1. Nález ze dne 11. prosince 1924, č. 19199/24:

Má-li býti činnost nějakého zaměstnance hodnocena jako práce *kupecká*, jest nutno, aby vykonavatelé činnosti té měli určitou znalost ve svém oboru, určitou obratnost, pohotovost a zkušenost, tedy vlastnosti, které se nazývají v obchodních kruzích obecně *kupeckou zdatností*.